

більш сприятливо розвиваються при постійному прагненні до самовдосконалення своєї особистості та доброзичливому ставленні до інших людей. Поряд із тим, не було виявлено жодного зв'язку між емоційним інтелектом (а також його складовими) та складовою психологічного благополуччя «автономія». З цього слідує, що тяжіння до особистісної незалежності, самостійності не сприяє рефлексії емоційних переживань та управлінню ними.

Таким чином, проведене дослідження показало, що усі складові емоційного інтелекту пов'язані з психологічним благополуччям і це свідчить про значущість емоційного інтелекту для гармонійного розвитку молодої людини, задоволеної своїм життям. Емоційний інтелект виконує рефлексивну та регулятивну роль стосовно комунікативної взаємодії осіб юнацького віку з іншими людьми та сприяє їх позитивній Я-концепції й особистісному зростанню. Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у вивченні вікових особливостей зв'язку емоційного інтелекту та психологічного благополуччя.

Дорошок Н. А.

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

Європейський вибір є для України стратегічним напрямом міжнародного співробітництва. Європейська інтеграція, задекларована як ключовий стрижень розвитку України, є не лише зовнішньополітичним вектором, а й орієнтиром цінностей для всього українського суспільства. Поряд з економічною та політичною інтеграцією сьогодні у Європейському Союзі відбуваються процеси, спрямовані на створення європейського суспільства, а відтак і спільного європейського соціокультурного простору. Це означає, що поряд із співробітництвом у політичній, економічній, правовій та інституційній сферах пріоритетності набувають спільні

європейські освітня, мовна, культурна, інформаційна, спортивна та інші політики неекономічного блоку.

Курс на євроінтеграцію та перспектива підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (ЄС) є предметом пильної уваги як українського суспільства загалом, так і багатьох політиків, дипломатів та фахівців з різних галузей знань. Аналіз свідчить, що переважна більшість інформаційних матеріалів і досліджень присвячені політичним та економічним процесам у об'єднанні, що об'єктивно відображає суть і сучасний стан реалізації європейського проекту. Слід констатувати, що в ЄС поряд з економічними та політичними процесами сьогодні відбуваються процеси, спрямовані на створення європейського суспільства, а відтак і спільного європейського соціокультурного простору. Це означає, що поряд з інтеграцією в політичній, економічній, правовій та інституційній сферах пріоритетності набувають спільні європейські освітня, мовна, культурна, інформаційна, спортивна та інші політики неекономічного блоку.

Актуальність даного дослідження зумовлена активними процесами в євроінтеграційному напрямку, яким охоплено більшість сфер діяльності в Україні. У контексті здійснення євроінтеграційного зовнішньополітичного курсу в Україні відбувається економічна, політична та юридична адаптація до євроінтеграції, країна не залишається осторонь соціокультурних процесів об'єднаної Європи. Наслідком цього є те, що значна частка громадян України починає відчувати себе європейцями, усвідомлювати свою належність до культури й історії європейського співтовариства.

Наслідком недооцінки позаекономічних та неполітичних аспектів у співробітництві країн-членів ЄС є, з одного боку, фактична відсутність євроінтеграційних процесів в Україні, а з іншого – соціокультурна ізольованість держави від об'єднаної Європи. Більшість громадян України, підтримують вступ України до ЄС, відчуючи себе причетними до європейської культури та історії, а відтак ідентифікують себе як європейці. Причинами цього є природня інтегрованість держави до європейського соціокультурного простору. Важливу роль в

подальшій інтеграції України до Європейського простору відіграла Угода про асоціацію, підписана 1 вересня 2017 р.

У відповідності з одним із існуючих підходів, ідея об'єднання європейських країн безпосередньо пов'язана з метою подолання протидії окремих членів ЄС. В об'єднаній Європі має бути вихованим такий індивід, який би володів загальноєвропейською ідентичністю, та відчував свою приналежність не тільки до власної нації, а й до спільноти більшої, ніж національна – європейської. Заходи, спрямовані на досягнення цієї мети, сьогодні формують провідні політики ЄС. Ця ціль є двигуном сучасного процесу формування спільного європейського соціокультурного простору та створення спільних європейських ідей, змісту, символів, значень тощо, які повинні об'єднати громадян країн – членів ЄС та створити спільне європейське суспільство. Нова ідентичність, якою має володіти громадянин об'єднаної Європи, отримала назву «європейської ідентичності».

Теоретичним підґрунтям побудови спільного європейського соціокультурного простору є ідея про можливість створення європейськості, відчуття приналежності до спільного європейського суспільства (європейська ідентичність); з іншого боку, рафінований націоналізм, який призвів до початку двох найстрашніших світових війн, може і має бути подоланим. Грандіозний проект у галузі соціального інжинірингу, який реалізується в Євросоюзі, спрямований на те, щоб створити у громадян Європейського Союзу відчуття приналежності спільноти, більшої ніж національна, – європейської й сформувати смисл та ідеї, які з нею пов'язані.

Щодо процесу створення єдиного європейського соціокультурного простору та європейської ідентичності важливим є наступне. Внаслідок руйнування Вестфальської системи міжнародних відносин, розмивання національного суверенітету та появи концепту «розділеного суверенітету» держави частково втратили раніше монопольне право контролювати соціокультурну сферу, яка є сферою формування ідентичності. Це право переходить до наднаціонального утворення.

Створення європейської ідентичності виявляється в тому, що у громадян країн-членів ЄС з'являється ще одна колективна ідентичність – наднаціональна, і людина починає ідентифікувати себе не тільки з національною державою, а й з Європейським Союзом як наднаціональним утворенням (у відповідності з конструктивістською парадигмою, людина має багато ідентичностей: національну, етнічну, професійну, гендерну і т.д.). У результаті, Європейський Союз стає щоденною реальністю особи, а успішна побудова європейської наднаціональної ідентичності перетворюється на засіб легітимації зовнішньополітичного курсу держави-члена. Створення європейської ідентичності та спільного європейського соціокультурного простору як сфери формування ідентичності у Європейському Союзі отримала назву європеїзації. Варто зазначити, що поняття «європеїзація» в даному контексті в Україні часто плутають з поняттям «європеїзація» в контексті теорії модернізації, що означає поширення цінностей європейської культури (цивілізації), європейського способу життя, засобів виробництва тощо на увесь світ.

Сферами, в межах яких сьогодні формуються змісти та ідеї стосовно Європейського Союзу, європейськості, європейської ідентичності є наступні:

- 1) політика громадянства наддержавного утворення;
- 2) символізація наднаціонального рівня (прапор, гімн, наднаціональна валюта, архітектура, інша спільна символіка);
- 3) побудова спільного інформаційно-комунікаційного простору, що поширює у суспільстві ідеї щодо легітимності наднаціонального утворення та створює уніфіковані поля обміну та комунікації; з'являється певна наднаціональна «уявлена спільнота»;
- 4) запровадження однієї мови, яка б виконували функцію *lingua franca* для об'єднаної спільноти;
- 5) проведення наднаціональної культурної політики, в якій особливе місце надається розвитку наднаціональної системи бібліотек як європейської «фабрики пам'яті»; бібліотеки виступають системою збереження та передачі відповідного змісту та ідей.

Не дивлячись на офіційно оголошений євроінтеграційний курс, приєднання України до європейського соціокультурного простору відбувається надзвичайно повільно. Гуманітарна частина Угоди про асоціацію від 01.09.2017 р. передбачає важливу кількість кроків, які можна було б вважати механізмом створення європейської ідентичності. У зазначеному документі переважають економічна, юридична та політична сторони співробітництва.

На жаль, ще повільно впроваджуються освітні реформи щодо Болонського процесу. План дій впровадження в систему вищої освіти України положень Болонського процесу за оцінками експертів виконаний не повністю. Незадовільно розвивається співробітництво в сфері освіти, стажування та молодіжної політики. Вживається низка заходів з метою поглиблення співробітництва між Україною та ЄС у сфері науки і технологій: проведено переговори з Європейською комісією, розроблено законопроект про ратифікацію заяви про членство України в міжнародній європейській інноваційній науково-технічній програмі EUREKA. Реалізована конвенція між Міністерством науки та освіти України та ІНТАС про співробітництво у спільному конкурсі грантів для молодих вчених.

Участь України в акціях європейської наднаціональної культурної політики та аудіовізуального співробітництва експерти Центру імені О. Разумкова оцінюють (використовуючи нейтральні терміни), як «захід виконаний частково». Не розробляються і не реалізуються заходи щодо приєднання України до європейського інформаційно-комунікаційного простору. Законопроект «Про ратифікацію Європейської конвенції про транскордонне телебачення» на розгляд до парламенту, на жаль, ще не подавався. Про приєднання до проекту створення Європейської цифрової бібліотеки та інших проектів ЄС, спрямованих на створення цифрового суспільства, поки не йдеться.

За даними фахівців, у масовій свідомості дорослого населення України ще зберігається певний рівень відособленості. Декларативні геополітичні установки на європейську інтеграцію знижують певною мірою рівень

ізоляціонізму, але принципово не позначаються на ставленні до представників інших націй, що репрезентують розвинені країни Західної Європи й Америки. Не дивлячись на позиціонування України як європейської держави, Європа та європейці інколи залишаються незрозумілими для українських громадян своєю поведінкою.

Отже, у контексті євроінтеграційного курсу в Україні відбувається економічна, політична та юридична адаптація до євроінтеграції, внаслідок чого країна не залишається осторонь соціокультурних процесів об'єднаної Європи. Наслідком цього є поступове формування серед громадян України проєвропейських настанов, усвідомлення своєї належності до культури й історії європейського співтовариства. Основним завданням на цьому шляху є розбудова Європи в самій Україні (європеїзація України).

Дроздов О. Ю.

«HAPPY SLAPPING»: АНАЛІЗ НОВОЇ ФОРМИ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДІ

Проблеми агресивної поведінки молоді традиційно привертають увагу фахівців із соціогуманітарних наук, зокрема психологів. На жаль, динаміка розвитку сучасних молодіжних спільнот (і в Україні, і в світі загалом) характеризується не лише поширенням насильства як такого, але й появою нових його форм. До останніх належить соціально-психологічний феномен «*happy slapping*», котрий в український та російський мовах ще не має свого аналогу.

Терміном «*happy slapping*» (у пер. з англ. «веселе побиття»; далі – HS) позначається форма групової агресивної поведінки, за якої один або кілька агресорів здійснюють напад на жертву (зазвичай випадкового перехожого), а інший (або інші) фіксують ці події на відеокамеру мобільних телефонів з метою подальшої передачі матеріалу на інші телефони (за допомогою Bluetooth) або для поширення в Інтернеті (соціальних мережах). Це, до речі, пояснює, чому HS є відносно